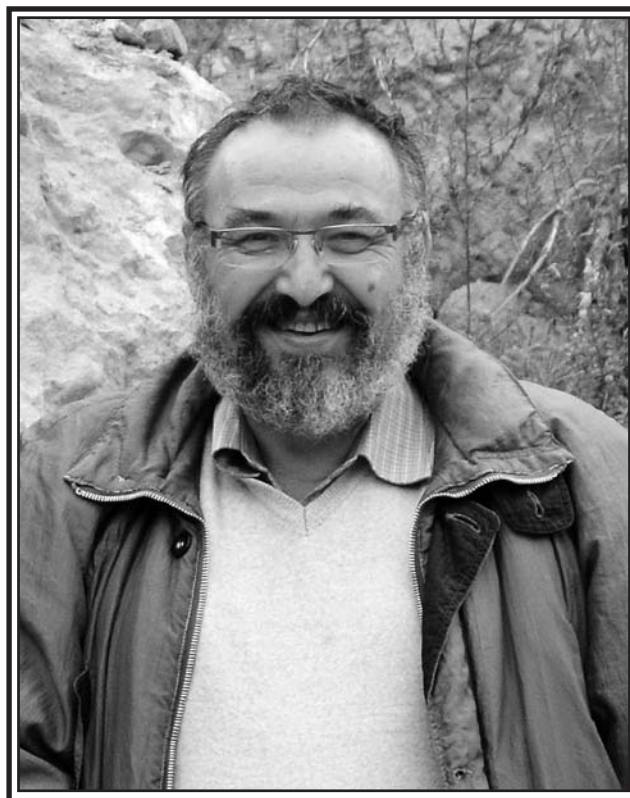

PhDr. Ján Hunka, CSc., odišiel do večnosti...
 (* 26. 12. 1958 – † 7. 2. 2021)

Koncom roka 2019 aj Slovenskom preleteli správy o rýchlo sa šíriacej chorobe v Číne, ktorú odborníci nazvali COVID-19. Onedlho nato táto pandémia nabrala celosvetový rozmer a s neuveriteľnou intenzitou zasiahla aj našu vlasť. V priebehu rokov 2020–2021 zobrala životy mnohým našim známym či rodinám, zväčša z radov zrelého a dominantne pokročilého veku, avšak bez ohľadu na ich sociálny status. Smrť si pristo nevyberá. Predčasne si našla aj nášho kolegu vo veku 62 rokov. Priateľa, otca i starého otca, profesionálneho numizmatika a dlhoročného pracovníka Archeologického ústavu SAV v Nitre (ďalej AÚ SAV).

Keď som sa pred polnocou 9. januára 2021 od jeho manželky Eleny dozvedel, že ho – až na druhýkrát (7. januára vraj ešte nebol „akútny prípad“) – odviezla rýchla zdravotná pomoc do nemocnice na pľúcnu ventiláciu, nechcel som tomu uveriť. Dennodenné SMS správy ma informovali o jeho zdravotnom stave a mnohí z nás sme sa snažili celej rodine v čo najväčšej miere, pokiaľ je to vôbec možné, uľahčovať utrpenie zasielaním povzbudivých slov či telefonátmi. Správa z 24. januára bola potešujúca, Janko (ako som ho ja nazýval) sa prebral z umelého spánku

a idú ho odpájať od prístrojov. O tri dni neskôr dýchal na 80 % sám a začal reagovať na okolitý svet, hoci sa k zákernej korone pridala črevná infekcia. Dňa 4. februára som od jeho manželky dostal ešte povzbudzujúcejšiu správu, že dýcha už celkom sám, bez ventilátora a dostáva len kyslík cez kyslíkovú masku, ba aj infekciu pridanými antibiotikami zvládol. Dokonca ho 5. februára previezli z trenčianskej nemocnice na JIS do Nitry, vraj na doliečenie. O to smutnejšia bola správa z včasných ranných hodín 7. februára 2021, ktorá nás všetkých čo sme ho poznali bolestne ranila, a to že Janko svoj urputný boj s neľútostnou chorobou prehral a naposledy v nitrianskej nemocnici vydýchol...

Ján Hunka, bratislavský rodák, sa narodil 26. decembra 1958 v rodine robotníka Júliusa Hunka a detskej zdravotnej sestry Bernardiny Hunkovej, rod. Markovičovej. Tu prežil ako jedináčik so svojimi rodičmi detstvo i školské roky. Jeho záujem o históriu a neskôr o štúdium cudzích jazykov podnietila mama. V rokoch 1973–1977 študoval na gymnáziu s rozšíreným vyučovaním cudzích jazykov. V rokoch 1978–1982 absolvoval vysokoškolské štúdiá na Katedre archívnickva a pomocných vied

historických Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, pod vedením vtedy docenta, Jozefa Nováka. V historickom seminári katedry sa nachádzalo značné množstvo numizmatickej literatúry, preto požiadal doc. Nováka o možnosť ich štúdia a ten odporučil dr. Evu Kolníkovú, aby mu napomohla s ďalšími numizmatickými prácami. Spočiatku išlo o excerpce numizmatických článkov stredoeurópskej proveniencie, v rokoch 1981–1982 o dokumentáciu numizmatickej zbierky AÚ SAV. Ich vzájomná aktívna spolupráca tak trvala od roku 1980 do roku 2008 a prakticky až do jeho úmrtia. Vysokoškolské štúdium úspešne ukončil obhájením diplomovej práce s názvom *Mincovníctvo Belu III. (1172–1196)*.

V roku 1983 sa zamestnal v AÚ SAV v Nitre, kde si našiel aj životnú partnerku – paleobotaničku Ing. Eleny Láznikovou (ženaný od roku 1990), s ktorou mali dve dcéry – Júliu (*1991) a Kvetoslavu (*1994). Tu sa začala jeho profesionálna a vedecká dráha. Vďaka predošlému (Anton Točík) i vtedajšiemu riaditeľovi Bohuslavovi Chropovskému vzniklo na pôde tejto vedeckej ustanovizne numizmatické oddelenie, v ktorom pracovali dvaja odborní pracovníci. Antickým (keltské a rímske razby) mincovníctvom a razbami do roku 1000 sa zaoberala Eva Kolníková, stredovekým a novovekým zas Ján Hunka. Obaja sa vypracovali na popredných špecialistov v danom odbore. Janko absolvoval v rokoch 1994–1998 doktorandské štúdium – vedeckú aspirantúru. Ukončil ju obhájením kandidátskej dizertácie v roku 1998 (CSc.). Práca bola, ako inak, tematicky zacielená na stredovek. Zameral sa na obdobie, ktoré bolo jeho srdcu najbližšie, na arpádovské mincovníctvo, s názvom kandidátskej práce *Mince Arpádovcov a ich odraz v hospodárskej štruktúre stredovekého Slovenska*. Pri príležitosti jeho 60. narodenín a 35 ročného pôsobenia v AÚ SAV mu v roku 2018 vedenie pracoviska udelilo bronzovú plaketu AÚ SAV a ocenilo ho ako význačného pracovníka za významnú podporu vedeckého programu ústavu.

Na numizmatickom oddelení AÚ SAV sa Ján Hunka agilne zapojil do rozširovania zbierok numizmatických prírastkov, pochádzajúcich z archeologických výskumov, prieskumov i ojedinelých, náhodných nálezov zo Slovenska. Ešte za jeho života dosiahla zbierka takmer 10 000 exemplárov. Odborne spracoval a analyzoval ne jeden depot stredovekých a novovekých razieb. Veď len v 9. ročníku periodika Slovenská numizmatika z roku 1986 zverejnil osem depotov mincí, a to z Trhovišťa, Bratislavy-Vrakune, Veľkého Zálužia, Nitry-Zobora, Kaľavy, Mužly, Šaroviec a Uňatína. V ďalších ročníkoch analýzy hromadných a náhodných nálezov pribúdali spolu s novými teoretickými prácami. S jeho dielom sa nestretáva len relatívne úzky okruh odborníkov, ale i najširšia verejnosť. Pre zberateľov

a archeológov sú vítané dve orientačné príručky európskych mincí 16.–20. stor., prvá zameraná na mince Uhorska (1992), druhá na mince Poľska (1997). S Evou Kolníkovou je spoluautorom publikácie *Nálezy mincí na Slovensku IV* (Nitra 1994), a s Marekom Budajom *Nálezy mincí na Slovensku – Coin Finds in Slovakia V/1* (Bratislava–Nitra 2018). Už takmer 20 rokov sa s jeho dielom zoznamujú návštevníci stálej numizmatickej expozície v Národnej banke Slovenska – Múzeum mincí a medailí v Kremnici, ktorej bol spoluautorom. Na jej reinstalácii, sporej s otvorením v roku 2003, sa spolupodieľal aj on. Svoje poznatky zhrnul vo vedecko-populárnej publikácii s názvom *Kronika peňazí na Slovensku* (Bratislava 2009) a v dvoch vydaniach účelovej reprezentatívnej dvojjazyčnej publikácie Národnej banky Slovenska *Platidlá na Slovensku – Money in Slovakia* (Bratislava 2011 a 2017). Len pred krátkym časom sa k nim pridružila jeho aktívna pomoc pri príprave publikácie dvojice autorov Imrich Točka a Ivan Kiko – *Medailárske pamiatky Nitrianskeho biskupstva* (Nitra 2021). Vyvrcholením jeho bádateľského úsilia bola sumárna práca o mincovníctve denárového obdobia, ktorú zhrnul v knižnom spracovaní *Mince Arpádovcov z rokov 1000–1301. Ich podiel na vývoji hospodárstva stredovekého Slovenska* (Nitra 2013), ktorá je rozšírenou verziou jeho niekdajšej kandidátskej dizertácie. Obraz o jeho vedeckej práci dopĺňajú príspevky do publikácií o dejinách niektorých obcí (Lukáčovce, Alekšince, Rumanová, Pastuchov, Rišňovce, Lefantovce, Zlaté Moravce, Výčapy-Opatovce, Kľačany, Dolné Trhovište a iné) a početné informácie o rôznych numizmatických podujatiach. Jeho oblasť záujmu však bola podstatne širšia, intenzívne sa venoval taktiež príbuzným numizmaticko-archeologickým artefaktom, akými sú napríklad obchodné plomby, počítacie žetóny, sviatostky a pútnické odznaky. Jeho štúdiu *Počítacie žetóny objavené počas archeologických výskumov na Slovensku*, uverejnenú v Študijných zvestiach AÚ SAV (1996), možno pokladať za základnú a prelomovú prácu, presahujúcu vedecké hranice dnešného Slovenska. Jeho práca je mimoriadne rozsiahla a pestrá a nemožno ju komplexne zhodnotiť na tomto mieste.

Slovenskú numizmatiku reprezentoval na početných konferenciách u nás a v zahraničí. Spomenúť možno jeho aktívnu účasť (s referátom) na svetovom numizmatickom kongrese v Bruseli (1991), resp. v Berlíne (1997), prípadne na numizmatických a archeologických konferenciách v poľskom Augustowe (2012), v Krosne (2014, 2015) a pod. Aby si rozšíril svoje beztak bohaté skúsenosti v danom odbore, v roku 1991 absolvoval mesačný študijný pobyt v Heberden Coin Room v Ashmolean Museum v Oxforde, financovaný Medzinárodnou numizmatickou komisiou, kde mu profesne vypomáhal významný

britský numizmatik prof. David Michael Metcalf (1933–2018). V roku 1986 sa Ján Hunka stal členom Komisie pre numizmatiku pri AÚ SAV a prevzal funkciu jej tajomníka. Po jej premene na Národný numizmatický komitét Slovenskej republiky pri SAV sa v roku 1997 stal jej predsedom. V Historickom ústave SAV sa externou formou zapojil do riešenia projektu APVV „Od denára k euru, fenomén peňazí v dejinách Slovenska“. Aktívne sa zapájal do činnosti Slovenskej archeologickej spoločnosti a Spišského dejepisného spolku. Od roku 1994 bol členom redakčnej rady periodika Slovenská numizmatika a od roku 2002 jej editorom (ročníkov 16 až 20). Prípravu 21. ročníka však tragicky ukončila zákerná choroba. Z jeho podkladov uvedený ročník aktuálne zostavili Eva Kolníková a Zbyšek Šustek (Nitra 2021).

V rokoch 1993–1995 pôsobil ako vysokoškolský pedagóg na Katedre archívnickva a pomocných vied historických a na Katedre archeológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, v rokoch 1993–2018 na Katedre archeológie a histórie Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, na ktorých prednášal dejiny peňazí. Zároveň vychoval svojho nástupcu, keď sa stal školiteľom doktorandskej práce Mareka Budaja, dnes numizmatika Slovenského národného múzea v Bratislave.

Vysoko možno hodnotiť činnosť Jána Hunku v Slovenskej numizmatickej spoločnosti pri SAV, ktorej bol členom od roku 1983. Tá ho ocenila za prednáškovú a odbornú činnosť viacerými pochvalnými uznaniami a medailami, najmä v roku 2010 striebornou medailou Za zásluhy o rozvoj numizmatiky II. stupňa. Na pôde spoločnosti svojimi prednáškami o stredovekých a novovekých minciach, ale aj iných príbuzných artefaktoch, každoročne obohacoval schôdzky numizmatických pobočiek najmä v Bratislave, Prievidzi, Trenčíne a vo Svite, a takmer každý mesiac doma v Nitre. Išlo o desiatky zasvätených a rozsiahlych prednášok, po ktorých vždy nasledovali bohaté a pre neprofesionálnych numizmatikov a zberateľov podnetné diskusie. Početnými článkami prispel aj do jej časopisu Numizmatika. Ako dlhoročného predsedu pobočky Svit-Tatry, a tiež podpredsedu Slovenskej numizmatickej spoločnosti pri SAV ma nesmierne tešilo, že Ján Hunka od roku 2017 pôsobil ako predseda nitrianskej pobočky a dve funkčné obdobia ako druhý podpredseda ústredného výboru (od roku 2014). V oboch funkciách významne prispel k zvyšovaniu odbornej úrovne spoločnosti a kultivovaniu jej prostredia. Vždy bol výraznou postavou na početných domácich a medzinárodných sympóziách a konferenciách konaných na Slovensku. Často vystupoval na konferenciách v zahraničí, prevažne v Poľsku, na Morave a v Čechách. Svojím rétorickým zanietením, encyklopedickým prehľadom nielen z oblasti európskej numizmatiky, ale tiež histórie, bol

oblúbeným prednášateľom rovnako na schôdzkach zahraničných numizmatických spoločností, najčastejšie v Brne, v priestoroch Moravského zemského múzea. Koncepcne sa podieľal na smerovaní numizmatického bádania v Národnom numizmatickom komitáte pri SAV, ktorého vedenie prevzal od svojej staršej kolegyne a učiteľky Evy Kolníkovej. Prínosné je jeho redigovanie najvýznamnejšieho slovenského numizmatického publikačného média – časopisu Slovenská numizmatika, ktoré tiež prevzal od dr. Kolníkovej. Stál pri zrode numizmatického časopisu Denarius a radou alebo recenzovaním článkov pomáhal redakcii časopisu Numizmatika. Dlhé roky sa podieľal na formovaní zbierok v Národnej banke Slovenska – Múzeum mincí a medailí v Kremnici. Spolupracoval s Ponitrianskym múzeom v Nitre, Slovenským národným múzeom v Bratislave, Podtatranským múzeom v Poprade a s mnohými ďalšími kultúrnymi inštitúciami.

Milý Janko, slovami predsedu Slovenskej numizmatickej spoločnosti pri SAV Zbyška Šusteka *„Ďa prosíme, aby si sa na nás z toho zdanlivého numizmaticko-archeologického neba stále pozeral s Tvojim typickým láskavým úsmevom vždy, keď budeš vidieť, že sa nám darí. A naopak, aby si sa vždy zamračil alebo inak naznačil, keď si budeš myslieť, že v niečom chybujeme.“* Mne osobne budú chýbať spoločné a plodné debaty pri určovaní slovenských nálezov mincí – hlavne tých, s ktorými som si ja nevedel poradiť. Spomínam na naše výlety do minulosti Spiša, do tajuplných jaskýň Slovenského raja – niekdajších peňazokazeckých dielní, nezabudnem na spoločné zbery hríbov, ktoré si tak obľuboval, či na kotlíkové guláše a rozhovory o nových nálezoch dinosaurov, o ktorých si s radosťou prednášal aj na základných školách Tvojich milých dcér. Dostal' vidím Tvoj lišiacky a zároveň srdečný úsmev z nejedného takéhto krásneho dňa stráveného s Tebou. Pravdupovediac, neviem, kedy sa pustím do nášho rozpracovaného lučivnianskeho pokladu... Kým sa rana zacíli, bude to ešte trvať... Napokon, všetci sa „tam“ raz stretneme. Veď *„život je choroba a smrť začína narodením. Každé vydýchnutie a každý tep srdca je zároveň tak trochu umieraním – malým krôčikom ku koncu“* (Erich Maria Remarque).

Odišiel numizmatik, samostatný vedecký pracovník, externý vysokoškolský pedagóg, pritom prostý, žoviálny a srdečný človek prekypujúci humorom, milujúci svoju rodinu, čerstvo narodenú vnučku Karinku, prácu a priateľov.

NEZABUDNEME A ĎAKUJEME.
BUDEŠ NÁM CHÝBAŤ!